

Polin Akinafarir Namba 2, a Korinin Nguibamin itir Sios baghava an Osiri

Akar Faragha Zuim

Korinin nguibar ekiamin siosin gumazamizir maba akar kurabar Polin mikeme. Ezi bizir kam Pol gamima, a bar oseme. Pol Korinin sios ko akabar kirasa. Kamaghin amizi a me bagha akinafarir kam osiri. Egh a ua me gakuegham. Ezi akar otevir akinafarimin itim, Pol akar gavgavir a faragha Korin bagha amizimin gun migei. An akar kam mikiman aghua, egha me a barazir puvatigha, egha me akar kurabar a mikeme. Ezi kamaghin an akar gavgavim me ganingi.

Ezi dughiar kamin Judian Distrighin itir Kraisin adarasi, me paza iti. Ezi Pol me bagha dagiaba akumakui, egh da nigh mangi me daningasa. Egha Sapta 8 ko 9, Pol akar Korinbar navibagh aghuvkintima, me dagiaba isi ingangarir kam daningamin akabav gei.

Ezi akinafarimin akar otevir abuananam, aposelin ifavarir iza Korinin itir maba, me Polin ziam dikabira egha an Aposelin ingangarim gasighasisi. Kamaghin Pol men arazibar gun migei.

Pol ingangarir God aposelbagh aningizimin gun migei

(Sapta 1-7)

¹ Ki Pol, ki Krai Iesusin aposelin mam. God uan ifongiamin gin ghua, aposelin min ikiasa na amisefe. Ki en aveghbuam Timoti ko, ga akinafarir kam osirigha, ia Korinin nguibar ekiamin aven Godin siosin itiba, ko Godin

gumazamizir Akaian Provinsin danganiba bar itiba, ia bagha an osirigha anemadi. ²Egha ga God ko migia ghaze, God en Afeziam, ko en Ekiam Krai Iesus ian apangkuva, navir amirizim ia daningam.

Pol God an akurazir bizim bagha a minaba

³ E Godin ziam fam, a God, egha en Ekiam Krai Iesusin Afeziam. A en Afeziam, ezi akurvazir arazim ko apangkuvir arazim an otifi. Ezi a, gumazir osimtiziba ateriba, a men girakirangin tuiva egha navir amirizim me ganidi. ⁴ God kamaghin ifonge, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi moghin, e gumazir osimtizir aviriba ateritabar girakirangin tuiva navir amirizim me daningam. Kamaghin, osimtiziba e bativir dughiabar, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi. ⁵ Krai osimtizir bar ekiam aterezi moghin e uaghan aneteri. Ezi God Krai girakirangin tugha navir amirizim a ganingizi moghin, God Kraisin ingangarimin, en girakirangin tuzima navir amirizim e giziva. ⁶ God kamagh sua, ia navir amirizim ko an akurvazim iniam, bizir kam in e osimtizim ateri. God navir amirizim e daningiva, a uaghan navir amirizim ia daningam. Ia en min tuivigh gavgavigh osimtiziba aterti, God navir amirizim en min ia daningam. ⁷ Ezi e kamaghin nighnizir gavgavim Godin ikia bar fogha ghaze, ia tuivigh gavgavigham. E fo, ia e ko osimtizim ateri, kamaghin amizi, ia uaghan e ko navir amirizim iniam.

⁸ Nan adarasi, e osimtizir Esian Provinsin e batoziba, ia a gifoghasa. Osimtizir bar ekiam e avara, egha en gavgaviba bar dagh afira. Ezi kamaghin e ghaze, e ti ovegham. ⁹ Bar guizbangira, e mati gumazim jas ovengasava a migei

moghîn, e uari barasi. God kamagh sua, e uan gavgav-
 ibara nighnighan kogham. Puvati, e Godin gavgavimra
 nighnigh a gisin tugham, a gumazir ovengezibagh amizi
 me ua dikafi. Kamaghin, bizir kam e bato. ¹⁰ Kar bizir
 bar kuram, an e gamizi e atam oveghai. Ezi God en akura.
 Egh a gin uam en akuragham. E nighnizir gavgavim Godin
 ikia bar fogha ghaze, zurara bizir kuram e bativtima, God
 uam en akuraghtima, e deraghvira ikiam. ¹¹ Egh ia en
 akuragh God ko mikim. Eghti God gumazamizir aviribar
 dimdiaba baragh en akuragham. Eghti gumazamizir bar
 aviriba ganigh, egh me God en akuragha e gamizir biziba
 bagh a minabagham.

Pol Korinbagh ifarazir puvati

¹² Bizir kam na gamima ki bar akonge. Nan navir averi-
 amin, ki uan araziba deravira da tuisigha kamaghin fo, ki
 nguazir kamin ikia arazir aghuim gami, egha guizbangira
 ian damazibara e arazir bar aghuim gami. Ki arazir God
 nan akazir kam gamua God baghavira itir arazibar gin
 ghua, bizitam ian modozir puvati. Ki nguazir kamin
 fofozim isa arazir kam gamizir pu. Puvati, ki Godin
 apangkuvimin gavgavim isa, arazir kam gami. ¹³⁻¹⁴ Egha
 ki ia bagha akinafarim osirava, akar ia deravira gan dar
 mingaribagh foghamiba, ki dararama osiri. Ki ia bagha
 akar igharazitaba osirir puvati. Guizbangira, dughiar
 mabar ki osirir migirigiar maba, ia deragha dagh fozir pu-
 vati. Ki kamagh sua, ia en Ekiam Iesus Izamin Dughiamin,
 ki ia bagha ziar ekiam inizi moghin, ia na bagh ziar ekiam
 iniam. Kamaghin ia guizbangira nan akabar mingaribagh
 foghasa, ki ifonge.

1:10: 2 Ti 4:18, 2 Pi 2:9

1:12: 1 Ko 1:17, 2:4, 2:13, 2 Ko 2:17, Hi 13:18

1:13-14: 2 Ko 5:12, Fl 2:16

15-16 Ki kamaghin nighnizir gavgavim ikia ghaze, ia na bagh ziar ekiam iniam. Ezi bizir kam bagha, ki akam akirigha ghaze, ki faragh izi ian ganam. Egh ki ia ategh, Masedonian Provinsin mangam. Egha ki Masedonia Provins ataghizir dughiamin, ki uamategh izi ian ganasa nighnisi. Ezi arazir kamin God dughiar pumuningin arazir aghuimin ia damuam. Eghti ia nan akuraghti, ki Judian Distrighin mangam. 17 Ezi manmaghin ami? Ia ti ghaze, ki amizir migirigiar kaba, ki pura ia gifari. Ia ti ghaze, ki nguazir kamin gumazibar min puram akar dikirizibagh amua dar ghuangsigha egha ghaze, “Guizbangira” o “Puvati” uaghara aningin mikimam? Bar puvati.

18 God zurara uan migirigiabar gintisi. Ezi kamaghira ki guizbangira ia migei, migirigiar ki ia gamiba bar, da uaghara “guizbangira” o “puvati” migeir pu. 19 Ki, ko Sailas, ko Timoti, e ian tongin akam akuri, a Godin Otarim Kraisin Iesusin akam. Ezi ia fo, Kraisa a “guizbangira” ko “puvati,” uagharam aningin migeir puvati. Kraisa zurara guizbangira migei. 20 Godin akar dikirizir aviriba iti. Ezi Kraisa “guizbangira” akar dikirizir kaba bar dav gei. Kamaghin amizi, e Godin akam barazima a Kraisin ziamin ghaze, “A guizbangira,” ezi e Godin ziam fe. 21 Ezi God uabi gavgavim isa, e ko ia ganidi, ezi e Kraisa ko porogha, ikia gavgafi. Egha a uabi ua bagha e amisefe. 22 Egha a uabi uan inabazir ababanim e gati, kamaghin me en gan fogh suam, e an gumazamizibara. Egha uan Duam en navir averiabar ikiasa an e ganingi. Godin Duamra a uaghan bizir aghuir faragha zuir mam, God e daningasa. E Godin Duam inigha givagha, kamaghin e fo, e guizbangira bizir avirir maba sara iniam.

1:15-16: Ap 19:21, 1 Ko 16:5-6 1:19: Ap 9:20, 18:5 1:20: Ro 15:8-9, MAA 3:14 1:21: 1 Jo 2:20, 2:27 1:22: Ro 8:16-17, 2 Ko 5:5, Ef 1:13-14, 2 Ti 2:19, 1 Jo 2:27, MAA 2:17

Pol zuamira Korinin ghuzir puvati

²³ God, a gumazir nan migirigiaba gavgavim dagh anidim, egha a nan navimin gari. Ezi ki an ziamin guizbangira kamaghin migei, ki osimtizim ia daningan aghua, kamaghin amizi ki zuamira Korinin izezir puvati. Kamaghira tu. ²⁴ Ki kamaghin mikemezir puvati, e ian nighnizir gavgavibar ganti, da en apengan iti. Puvati. E fo, ia nighnizir gavgavim Kraisin ikia mitivigha gavgavigha gifa. Egha e ian agorogem damuti, an otivasa, e ia ko ingari.

2

¹ Ki kamaghin nighnisi, ki ia bagh izan kogham, egh ia damuti ia fomira na basemezi moghin na basiman kogham. Kamaghin ki izezir puvati. ² Egh ki ia damuti, ia na basemeghtima, tina iki na damuti ki bar akuegham? Ia, gumazamizir ki ia gamizi ia na basemeziba, iarara ikiam. ³ Ia gumazamizir agorogem na ganidiba, kamaghin ki ia bagh izi osimtizim ia daningan aghua. Ezi bizir kam bagha ki fomira ia bagha akinafarir mam osirighava anemada. Ki fo, ki bizitam bagh bar akueghti, ia uaghan bar moghira bar akuegham. ⁴ Guizbangira, ki ia bagha akinafarim osirir dughiamin, ki bar ian apangkuvigha, nan navim bar osemezi, ki puviram azi. Ki osimtizim ia daningasa akinafarir kam osirizir puvati. Ki ghaze, ia kamaghin fogh suam, ki bar ia gifuegha, bar uan navim ia ganingi. Kamaghin ki ia bagha osiri.

Korinba, gumazir arazir kurabagh amizim in arazir kuram gin amang

⁵ Gumazitam osimtizim gumazir igharazibagh aningi, an osimtizim na ganingizir puvati. Ki migirigiar gav-gavir aviribar bizir kam mikiman aghua. Ki kamaghin mikimasa, a ia gamizima, ian naviba bar moghira, mong ian osemi. ⁶ Ezi ian aviriba ghaze, gumazir kam a ivezir kurar tam inigh. Ezi datirighin anenigha givagha, kamaghira tu. ⁷ Kamaghin amizi, ia arazir igharazitamin datirighin a damu. Ia an arazir kuraba gin amadaghiva, an girakirangin tugh, egh navir amirizim a daning. Puvatighi, osimtizir bar ekiam gumazir kam dikabiragham. ⁸ Kamaghin, ki ia gakaghora ghaze, ia an akaghti a fogham, ia a gifuegha mamaghira iti. ⁹ Akinafarir ki faragha osirizim, mar ki pura ia basamasa an osiri. Ki kamaghin foghasa, ia nan akabar gintigha biziba bar dagh ami, o puvati? ¹⁰ Eghti ia gumazitamin arazir kuraba gin amangti, ki uaghan da gin amangam. Eghti ki gin amangamin arazir kuratam ikiti, ki ian akurvaghisi Kraisin damazim a gin amangam. ¹¹ Ki atiatia ghaze, Satan ti e gifaragh e dikabiragham. Kamaghin ki arazir kuraba gin amadi. E Satanin mogomer nighnizir kurabagh fogha gifa.

Pol Taitusin ganasa

¹² Ki Kraisin akar aghuim akunasa izava, Troasin nguibar ekiamin otogha gari, Ekiam ki ingangarir kam damuasa, a na bagha tuavim ati. ¹³ Ezi ki uan aveghbuam Taitusin ganizir puvati. Kamaghin nan navim derazir puvati. Kamaghin amizi, ki Troasba ategha uamateghe iza Masedonian Provinsin oto.

Aposelba Godin gavgavimin midorozibagh afisi

¹⁴ Ezi God, Kraisi ko porogha en faragha zuima, e an gin ghua kalabuziar gumazibar min ghua bar akueghe

miglia ghaze, Krai modorozim gafiragha apaniba dik-abiragha gifa! Ezi arazir kamin gumazamiziba bar God gifoghamin fofozim ini. A mati mughuriar aghuimin min otozi, aminim a birazi a tintinibar ghu. Bizir kam bagha ki Godin minabi.* ¹⁵ Guizbangira, e mati pauran min migharir mughuriar aghuim zuim, Krai a inigha ofan min God ganingi. Mughuriar kam, a Godin Nguibamin zuir tuavimin zuir gumazibar tongin otiva zui. Egha uaghan helin zuir tuavimin itir gumazibar tongin otiva zui. ¹⁶ Egha helin tuavimin zuir darasi, mughuriar kam barazima, an ovever mughuriamin min zui. Egha a me gamima, me ovei. Ezi Godin Nguibamin tuavimin zuir darasi, me mughuriar kamra a barazima, a mati ikirimirir aghuim isi mughuriam. Egha a ikirimirir aghuim me ganidi. Tinara gavgavigh ingangarir kamagh garim damuam? Bar puvati. ¹⁷ Ezi e gumazamizir mabar min amir puvati, me danganiba bar dagh aruava Godin akam migia, mati me dagiaba bagha biziba amadi. God uabi ingangarir kam e ganingi, ezi e ifarir puvati, e guizbangira migei. E Krai ko porogha, egha Godin damazimin e deraviram an akaba akuri.

3

Aposelba akar gavgavir dikirizir igiamin ingangarir gumazibar otifi

¹ E ti ian aghariba apirti, ia suam, e gumazir aghuiba, kamaghin e ti migirigiar kabagh ami? O e ti gumazir mabar min e gumazibav kinti, me ia bagh akinafariba osir ia mikim suam, e gumazir aghuiba? O e uarir akurvaghsi

* ^{2:14:} (2:14) Grighin akar otevitam kagh deragha mikemezir puvati. ^{2:15:} 1 Ko 1:18, 2 Ko 4:3 ^{2:16:} Lu 2:34, Jo 9:39, 1 Ko 15:10, 2 Ko 3:5-6, 1 Pi 2:7-8 ^{2:17:} 2 Ko 1:12, 4:2, 11:13, 1 Pi 4:11, 2 Pi 2:3 ^{3:1:} Ap 18:27, Ro 16:1, 2 Ko 5:12

ian azangsighti, ia en akurvaghamin akinafarim osiram? Bar puvati! ² Ia uari, mati akinafarir en gun gumazibav geim. Ezi akinafarir kamin osiziriba, da en navir averiabar aven iti. Eghti gumazamiziba bar akinafarir kamin ganiva a diponam. ³ Ia bar azenara iti, mati akinafarir mam Kraiss an osirizi e a inigha ize. A finfinir dipamin an osirizir puvati. A zurara ikiamin Godin Duamin an osiri. Egha a dagiar ekiatam gisin an osirizir puvati. A gumazamizibar navir averiabar an osiri.

⁴ E fo, God ingangarir kam damuasava e amisefe. Ezi Kraiss fofozir kam e ganingi. Kamaghin, e akar kabar gun ia migei. ⁵ Guizbangira, e uari ingangarir kam damuan buraghburaki, kamaghin amizi e uari kamaghin mikiman kogham, e uari bizibagh ami. Puvati, God uabira gavgavim e ganidima, e ingangarir kam gami. ⁶ Ezi a uabi e gamizima, e Akar Dikirizir Gavgavir Igiar kam, e an ingangarir gumazibar otifi. Akar Dikirizir kam, a bizir me akinafarimin osirizir puvatizim, mati Moses Osirizir Arazir fomiram otoziba. Puvati. Kar Godin Duamin bizim. Moses Osirizir Araziba gumazibagh amima me ovei. Ezi Godin Duam ikirimirir aghuim me ganidi.

⁷ Ingangarir God amizim, a Moses Osirizir Arazibagh amizi da otifi. Ezi tuavir kamin ovevem otos. Dughiar kam God dagiam abighizi, osiziriba vaghavagha an otifi, ezi Godin angazangarim uaghan ize. Egha angazangarir kam Mosesin guam a gisira, ezi Israelba an guamin ganan buraghburaki. Ezi gin angazangarir kam gifa. ⁸ Ingangarir God uan Duam gumazamizibar aningasava amizim, a ingangarir Moses Osirizir Araziba aningasava amizim, a

3:2: 1 Ko 9:2 3:3: Kis 24:12, Jer 31:33, Ese 11:19, 36:26, 1 Ko 3:5, Hi 8:10
 3:4: 2 Ko 2:16 3:5: Jo 15:5, 1 Ko 15:10, Fl 2:13 3:6: Jer 31:31, Jo 6:63, Ro
 7:6, 1 Ko 11:25, Ga 3:10, Ef 3:7, Kl 1:25, Hi 8:6-8 3:7: Kis 34:1, 34:28-30, Lo
 10:1, Ro 7:10 3:8: Ga 3:2, 3:5

bar a gafira. Eghti Godin angazangarim ko gavgavim, ingangarir kamın iki mamaghira ikiam. ⁹ Moses Osirizir Arazibar ingangarir kam, a en araziba tuisighiva e mikim suam, e ovengam. E fo, ingangarir kam Godin angazangarim sara ize. Egh ingangarir kam Godin angazangarim sara iziti, ingangarir gumazamizibar amuti me Godin damazimin deraghamim, a Godin angazangarir bar ekiam sara izi mamaghira ikiam. ¹⁰ Godin angazangarir ekiam ko gavgavim, ingangarir igiar an amizim ko ikia bar ekevegħa mamaghira iti. Egha angazangarir kam, Godin angazangarir ingangarir ghurim ko itim, bar a gafira. Kamaghin, e datirighin gara nighnisi, ingangarir ghurimin angazangarim munge. ¹¹ Ingangarir ghurir kam a zurara ikian kogham. Puvati, a mungegham. Egha a Godin angazangarim sara ize. Kamaghin e fo, ingangarir igiar zurara ikiamim, a Godin angazangarir bar ekiam sara iza mamaghira iti.

¹² Ezi e nighnizir gavgavim ikia bar fo, angazangarir kam iziva e bativ mamaghira ikiam, ezi a bagħa mizuai. Kamaghin, e atiati puvatigha azenara an gun migei. ¹³ E Moses amizi mogħin amir puvati. An guamin angazangarim siragħa mungemarima, a kamaghin aghua, Israelba an ganam. Kamaghin a iniravizim inigha uan guam avara. ¹⁴ Ezi fomira iza datirighin tuzir dugħiamin, Israelbar nighniziba bar pirizi, me Godin Akar Dikirizir Gavgavir Ghuribar gara, dar mingariba deragħa dagħ fozir puvati. Egha mati Mosesin guam avarazir iniravizim, men nighniziba avaraghavira iti. Ezi gumazitam me avarazir iniravizir kam adangizir puvati. Krais uabira, gumazim a gifogħtima, God a da iniravizir a dukuaghav

3:9: Lo 27:26, Ro 1:17, 3:21 3:10: Kis 34:29 3:12: 2 Ko 7:4, Ef 6:19

3:13: Kis 34:33-35, Ro 10:4, Ga 3:23 3:14: Ais 6:10, Jo 12:40, Ap 28:26-27,

Ro 11:7-8, 11:25

itim adegam. ¹⁵ Guizbangira, dughiaba bar me Moses Osirizir Araziba dıbori, ezi iniravızir kam ikia men nighniziba apira, iza datirighın oto. ¹⁶ Egh gumazim uan navim Ekiam bagh a giraghti, God iniravızir an nighnizim avarazim adegam. ¹⁷ Ki Ekiam miġia, kar ki Godın Duam miġei. Eghti Ekiamın Duam gumazitamın ikiti, eghti bizitam gumazir kamın suiragh a ikirarighan kogham. Bar puvati. A bar firighrigh ikiam. ¹⁸ E bar moghıra, bizitam en guaba avarazir puvati. Ezi Ekiamın angazangarir ekiam e gisirazıma, e ganganir guabar garımın mın otogha, Godın angazangarim gumazamizibar akakasi. E zurara Godın angazangarir kam isavıra iti, ezi a bar en arazibagh ıghavıra itima, e Ekiamın nedazımın mın otivavıra iti. Ekiam, a Godın Duam, egha a bizir kabagh ami.

4

Aposelba, me nguazir minebar mın iti

¹ God en apangkuvigha egha ingangarir kam e ganingi. Ezi kamaghın e ingangarir kam gamuava amiraghmırızir puvati. ² E aghumsızir arazir gumaziba mogava amiba, e akirim ragha dagh asara. E ifavarir arazibagh amir puvati. Egha e Godın akam girazi, a ıgharagha otozir puvati. E Godın guızın akam azenarama anekuri, eghti gumazamiziba bar uan navir averiabar aven en araziba tuisıgham. Egh me kamaghın fogham, e ingangarir bar aghuim Godın damazımın a gami. ³ Ezi tarazi akar aghuir e kurir kamın mıngarim ġifoghan kogh, mati iniravızim men nighnizim avaraghavıra iti. Gumazir kaba, me helın zuir tuavımın

3:16: Kis 34:34, Ais 25:7, Ro 11:23, 11:26 3:17: Jo 8:32, 8:36, Ro 8:2, 1 Ko 15:45, 2 Ko 3:6, Ga 5:1 3:18: Kis 16:7, 24:17, Ro 8:29, 1 Ko 13:12, 15:49, 1 Ti 1:11 4:1: 2 Ko 3:6, 1 Ti 1:13 4:2: 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:17, 6:4, 6:7, 1 Te 2:3-5
4:3: 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:15, 2 Te 2:10

itibara. ⁴ Satan a nguazir kamin godin ifavarim, a gumazir kabar nighniziba mitatem dagh aningizima, me nighnizir gavgavim puvati. Ezi kamaghin Kraisin akar aghuimin angazangarim ko an apangkuvim men navir averiabar aven ghuava avenge. Kamaghin, me Krai deragha an garir puvati, a uabi Godin mirara itir nedazim.

⁵ E uari uan arazibar akam kurir puvati. E kamaghin akam akura ghaze, “Krais Iesus, a en Ekiam. Ezi e Iesusin migirigiamin gin ghua egha ian ingangarir gumazibar iti.” ⁶ Fomira God kamaghin migia ghaze, “Mitatemin aven, angazangarim otogh siragham.” Ezi Godin kamran angazangarim iza en navir averiabar ikia egha e gamizima, e Godin fofozir aghuiba iti. E Krai Iesusin guamin angazangarir kamin gara, egha e Godin angazangarim ko an gavgavim gifo.

⁷ E pura nguazir miner kinir gavgaviba puvatiziba min ami, ezi bizir bar aghuir kam en aven iti. Bizir kam kamaghin en aka, gavgavir bar ekiam kam, a Godin otifi, an en otivir puvati. ⁸ Ezi dughiar mabar osimtizir aviriba e bativigha, egha da e dikabirazir puvati. Ezi bizir aviriba en nighnizibar iza e gamima e okam nighnisi, ezi da en nighniziba bar da apirizir puvati. ⁹ Gumazir aviriba en apanibar iti, ezi God e ataghizir puvati. Me e misogha pazava e gami, egha bar e gasighasighizir puvati. ¹⁰ E kamagh sua, e uan ovengamin nivafizir kabar, e gumazamiziba Iesusin ikirimirir aghuim men akaghtima, me dar ganam. Kamaghin e zurara uan ovengamin nivafizibar, Iesusin ovevem men akakasi. ¹¹ E kamaghin ifonge, e uan ovengamin nivafizir kabar, e gumazamiziba Iesusin ikirimirir aghuim

4:4: Jo 1:18, 12:31, 12:45, 2 Ko 4:4, Ef 2:2, Fl 2:6, Kl 1:15, Hi 1:3 4:5: 1 Ko 1:9, 1:13, 1:19, 1:23, 2 Ko 1:24 4:6: Stt 1:3, Ais 9:2, 2 Ko 3:18, 1 Pi 2:9, 2 Pi 1:19 4:7: 1 Ko 2:5, 2 Ko 5:1, 12:9 4:8: 2 Ko 1:8, 7:5 4:10: Ro 8:17, 1 Ko 15:31, Fl 3:10, 1 Pi 4:13 4:11: Ro 8:36, 1 Ko 15:31, 15:49

men akaghtima, me dar ganam. Kamaghin e angamra ikia Iesusin ingangarim bangin gumaziba e misozi, e dughiar aviribar atam ariaghiri. ¹² Kamaghin, e ghaze, ovevem e bativasa amuavira iti, eghti en arazir kam ia damuti, ia ikirimirir aghuarim iniam.

¹³ Gumazir mam Godin Duamin fofozim an itima, a Godin Akinafarim kamaghin osiri, “Ki nighnizir gavgavim Godin ikia, egha kamaghin ki an gun migei.” Kamaghira, Godin Duam en aven ingara e gamima, e uaghan nighnizir gavgavim Godin ikia egha kamaghin an gun migei. ¹⁴ E kamaghin fo, God, Ekiam Iesus gamizi, a ua mozimn dikavigha ikirimirir aghuarim ini. A uaghan e damighiti, e Iesus ko ua dikavighiti, a bar e inigh, ia ko mangiti, e an boroghin ikiam. ¹⁵ Bizir e bativir kaba bar, da ia bangin e batifi. God kamagh sua, arazir kamin an apangkuvim gumazamizir aviriba bativ mangvira ikiam. Egh gumazamizir kaba a minabi mangvira iki, egh an ziam fam. Kamaghin bizir kaba e batifi.

Aposelba nighnizir gavgavim Kraisin ikia egha gavgavim ini

¹⁶ E ingangarir bar aghuir God amizir kam ginighnigha, kamaghin an ingangarim damuasa amiraghamirazir puvati. E fo, en nivafizir azenan itiba, bar ikuvighasava amima, ezi en navir averiabar aven, e zurara dughiabar gumazir bar igiabar min otivavira iti. ¹⁷ E fo, osimtiziba ko mizazir e datirighin ateriba, da osimtizir ekiaba puvati. Egha da dughiar otevimra ikiam. Egh da en akuraghti, e dabirabir bar aghuim Godin Nguibamin zurazurara a iniam. E fo, bizir aghuir e iniamin kaba, da bizir igharaziba bar dagh afiraghti, eghti osimtizir e datirighin aterir kaba,

4:13: Sng 116:10, Ro 1:12, 2 Pi 1:1
3:21, 2 Ko 1:3-6, Kl 1:24, 2 Ti 2:10
4:17: Mt 5:12, Ro 8:17-18, 1 Pi 1:6

4:14: Ro 8:11, 1 Ko 6:14 4:15: 1 Ko
4:16: Ro 7:22, Ef 3:16, Kl 3:10, 1 Pi 3:4

da pura bizibar min otivigham. ¹⁸ E uan damazibar garir biziba, e dar gara dagh nighnizir puvati. Bizir e uan damazibar ganan koghamiba, e mighigha a dar gara dagh nighnisi. Bizir e uan damazibar gariba, da bar dughiar otevimra ikiam. Ezi bizir aghuir e uan damazibar ganan koghamiba, da bar zurara ikiam.

5

¹ E kamaghin fo, nguazimin averpenir e datirighin aven itir kaba, da gin dipirighrigh ikuvigham, kar en nivafizimin ovevem. Eghti dughiar kam God dipenir igharazir aghuim e daningam, kar en nivafizir igiam. Dipenir kam, gumazitam an ingarizir puvati, God uabi an ingari. A Godin Nguibamin iki zurazurara ikivira ikiam.*

² E datirighin nguazimin dipenir kam in ikia, eghe navim bigha ara ikia eghe uan dipenir Godin Nguibamin itim inigh, egh korotiamin min e anerughasa bar ifonge. ³ Egh e anerugh uan nivafizim avaragh, egh bibiamra ikian kogham. ⁴ E nguazimin averpenimin aven ikiavira ikia, eghe e osimtiziba atera navim bigha ara iti. Ezi da e gamima e uan nivafizir ghurir kam ataghraghasa puvati. E nivafizir igiar aghuim a gisin aneghuasa ifonge, mati e korotiar igiam ghurim gisin anerughtima, anagapazagh ganganir bar aghuim damuam. Tuavir kam in nivafizir ovengamim, a ua iraghirigh, egh nivafizir angamra ikivira ikiam in min otogham. ⁵ God uabi e akirigha angamra ikiavira itir dabirabir kam e ganingi, eghe uan Duam e

4:18: Ro 8:24, 2 Ko 5:7, Kl 1:16, Hi 11:1-3 5:1: 2 Ko 4:7, 2 Pi 1:13-14 * 5:1: (5:1) Averpenir nguazimin itir kamnang, kar nivafizir e nguazir kam in inizibar akar isin zuim. Ezi dipenir igharazir mam, kar e Godin Nguibamin iniamin nivafizir igharagha garir bar igiaba. 5:2: Ro 8:23 5:4: 1 Ko 15:53-54 5:5: Ro 8:16, 8:23, 2 Ko 1:22, Ef 1:14, 2:10

ganingi. God bizir bar aghuir maba e daningasa, egha faragha uan Duam e ganingi. Ezi e Godin Duam inigha gifa, egha bar fo, e bizir aghuir igharaziba uaghan da iniam.

⁶ Ezi kamaghin e bizir kam ginighnigha egha tuivigha gavgavighavira iti. E fo, e nivafizir kam sara iki, egh Ekiam ko an Nguibamin ikian kogham. ⁷ Bizir e gariba, e dagh nighnigha, dar gin zuir puvati. E pura nighnizir gavgavim Ekiamin ikia, egha an gin zui. ⁸ Ezi ki mikemegha gifa, e uan navibar suigha iti, egha atiatir puvati. E nivafizir ghurir kam ategh mangi Ekiam ko iki an Nguibamin ikiasa bar ifonge. Eghti an Nguibar a itim, guizbangira en nguibamin min ikiam. ⁹ Egha e nguibar manamin iti, an en nguibam, o Godin Nguibam, e zurara kamaghin bar ifonge, e arazir aghuir Ekiam ifongezibar amuam. ¹⁰ Guizbangira, e bar moghira Kraisin kotin otivighti, an en araziba tuisigham. Dughiar e nguazimin nivafizimin aven itim, e arazir aghuibagh ami, o arazir kurabagha ami, egh kotiam dughiamin e bar vaghvagh uan arazir amizibar ivezim iniam.

E gumamazibar akuraghti, me Godin namakabar otivam

¹¹ Egha e Ekiamin atiatia egha an apengan iti. Egha kamaghin gumamaziziba nighnizir gavgavim Godin ikiasa, e men nighniziba fa me gakaghori. God guizbangira bar en nighniziba ko arazibagh fo. Ki uaghan kamaghin nighnisi, ia en araziba tuisigha egha fo, e ingangarir aghuim gami. ¹² E ua migeir akar kam, e ian aghariba apirti, ia en ziaba fi suam, e gumazir aghuiba, e kamaghin nighnizir puvati. Ia fo, marazi pura gumazibar ziar ekiaba itiba

5:6: Hi 11:13-16 5:7: Ro 8:24-25, 1 Ko 13:12, 2 Ko 4:18, Hi 11:1 5:8: Fl 1:23 5:9: Kl 1:10, 1 Te 4:1 5:10: Sav 12:14, Ro 2:16, 14:10, Ga 6:7, Kl 3:24-25, MAA 22:12 5:11: 2 Ko 4:2, Hi 10:31, Ju 23 5:12: 2 Ko 1:14, 3:1

bagha bar akonge, egha men navimin aven otivir araziba bagh nighnizir puvati. Ezi e kamagh sua, ia gumazir kabar akaba ikarvaghamin fozim iki. Bizir kamin e ia bagha osiri, eghti ia en arazir aghuiba bagh bar akongegham. ¹³ Guizbangira, marazi ghaze, en araziba ko en nighniziba ti gumazir onganibar min iti. Puvati, kar e guizbangira Godin ingangarim gami. Egh e nighnizir aghuarim ikiva, egh ian akurvaghsi e kamaghin damuam. ¹⁴ E deragha nighnigha egha fo, gumazir mam bar e bagha areme. Ezi tuavir kam mati, e bar moghirama ovegha gifa. Kamaghin Kraiss e gifongezir arazim, en naviba fa e abirima, e an ingangarim gami. ¹⁵ Gumazir kam kamaghin ifonge, e gumazir angamra itiba uari uari baghivira ikian kogham. E gumazir e bagha ovegha ua dikavizim baghivira ikiam. Kamaghin, a bar moghira e bagha ovenge.

¹⁶ Kamaghin amizi, e datirighin uam navir ghurimin arazimin gin ghua gumazamizibar araziba tuisizir puvati. Guizbangira, e faragha navir ghurimin arazimin gin ghua Kraissin araziba tuisiki. Egha datirighin ua kamaghin amir puvati. ¹⁷ Gumazitam Kraiss ko poroghti, God gumazir kam damighti, a gumazir bar igiam otogham. Eghti bizir ghurim bar givaghti, bizir bar igiam otogham.

¹⁸ Bizir kaba bar, God dagh amima, da e batifi. E fomira an apanibar min iti, ezi Kraissin ingangarimin an e gamizi, e datirighin an namakabar otifi. Egha a uaghan, ingangarir kam e ganingi, eghti an apanir igharazibar amighti, me an namakabar otivam. ¹⁹ En migirigiam kamakin: God, Kraissin ingangarimin tuavimin, a nguazimin itir gumazamiziba bar me gamima, me Godin apanim

5:14: Ro 5:15 5:15: Ro 14:7-8, 1 Ko 6:19, Ga 2:20, 1 Te 5:10, 1 Ti 2:6, 1 Pi 4:2
 5:16: Jo 6:63, 15:14, Fl 3:7-8, Kl 3:11 5:17: Ais 43:18, Ro 8:1, 8:9-10, Ga 5:6,
 6:15, Ef 2:15, MAA 21:5 5:18: Ro 5:10, Ef 2:16, Kl 1:20, 1 Jo 2:2 5:19: Ro
 3:23-25, Kl 1:19-20

gamir arazim ataghragha, egha an namakabar min otifi. Egha men arazir kurar me amiziba, a ua dagh nighnizir puvati. Egha a ingangarir kam e ganiga ghaze, ia akam nan apanibav kinighti, me oregh egh nan namakabar otivigham. ²⁰ Kar e Kraisin abuir gumazibar otivigha, mati God uabi uan dimdiam ia ganingizi moghin, e akar kam ia mikiri. Kamaghin, e Kraisin danganim isa, ia gakaghora ghaze, ia Godin apanim gamir araziba ategh an namakabar otifigh. ²¹ Krais uabi arazir kuratam gamizir puvati. Ezi God kamagh sua, e Krais ko porogh, egh an gavgavimin e Godin damazimin gumazamizir aghuibar otivam. Kamaghin, God en akurvaghasa egha, en arazir kuraba bar Krais gisin da ariki, ezi Krais mati uaghan gumazir arazir kurabagh amir mamın min oto.

6

Aposelba uan ingangarim gamua osimtızir avırıba ateri

¹ E God ko ingara egha pamten ia gakaghora ghaze, ia gumazamizir Godin apangkuvim iniziba, ia aneteghti a pura bizimin min otivan marki. ² God kamaghin migei, “Dughiar ki ian kuarkuvigha atizim, an otozi, ki ian dimdiam barasi. Dughiar ki ian akurvaghasa atizim, an otozi, ki ian akura.” Ia oragh! Ki ian kuarkuvighamin dughiam datirighin otos. Ezi uaghan ki ian akurvaghamin dughiam datirighin otos!

³ E gumazitam migirigiar kuratam e amir ingangarim damuan e aghua, egha kamaghin en arazir amiba bar, e gumazitam gamizi a uan dagarim asegha irizir puvati.

⁴ E Godin ingangarir gumazibar ikia, egha kamaghin

5:20: 2 Ko 3:6, 6:1, Ef 6:20 5:21: Ais 53:6-12, Jo 8:46, Ro 5:19, 1 Ko 1:30, Ga 3:13, Fl 3:9, Hi 4:14-15, 1 Pi 2:22-24, 1 Jo 3:5 6:1: 1 Ko 3:9, 2 Ko 5:20, Hi 12:15
6:2: Ais 49:8, Lu 4:19-21 6:3: Ro 14:13, 1 Ko 9:12, 10:32 6:4: 2 Ko 4:2

zurara uan arazir aghuiba gumazamizibar akakasi. E men aghariba apira me miġeima me kamaghin fo: Osimtizir e bativiba, ko bizir me bar pazava e gamiba, ko bizir e gasighasiziba, e dar tuivigha gavgavighavira iti. ⁵ Me e misogha, egha e isa kalabusin e arisi. Apanir aviriba e akumakua niginir dafam gamua en atari. Ezi e puvira ingara, egha deragha akuir puvatigha, egha mitiriabara iti. ⁶ Egha e arazir Godin damazimin zueziabagh amua, egha guizin akamin fofozimin suira. E akamadariba ikarvagha egha bemiram atarir puvati. E arazir aghuibar gumazamizibagh ami. E Godin Duamin gavgavim iti. E igharaz darazigh ifongezir arazim guizbangiram a gami. E arazir kabagh amua kamaghin ian aka, e guizbangira Godin ingangarir gumaziba. ⁷ E guizin akam akura, egha Godin gavgavimin uan ingangarim gami. E Godin arazir aghuimin suira, mati inogovimin bizibar min, e uan agharir ikiriam ko guvimin dar suigha, Godin ingangarim bagha misosi.

⁸ Gumazir maba en ziaba fe. Ezi igharaziba en ziabagh asighasisi. Ezi marazi girakirangin e migia e gasighasisi, ezi igharaziba en gun uan namakabav gia ghaze, e arazir aghuibagh ami. Gumazir maba ghaze, e gumazir ifariba. Ezi kamaghin puvati, e gumazir guizin akabav geiba. ⁹ Marazi en gara, mati me e gifozir puvati. Ezi guizbangira, gumazamiziba bar moghiram e gifos. Marazi en gara ghaze, dughiar aviriba e atam ovei. Ezi guizbangira, e angamra ikiavira iti. Marazi en gara ghaze, God uam e akirmighasa mizazir ekiar kam e ganidi. Ezi guizbangira, e aremezir puvati. ¹⁰ Marazi en gara ghaze, e bar oseme. Ezi guizbangira, e zurara bar akongegha iti. Marazi en

6:5: Ap 16:23, 2 Ko 11:23-27 6:6: 1 Ti 4:12 6:7: 1 Ko 2:4, 2 Ko 10:4, Ef 6:11-13, 2 Ti 4:7 6:9: Sng 118:18, 1 Ko 4:9, 2 Ko 4:2, 4:9-10 6:10: 2 Ko 7:4, Fl 2:17, Kl 1:24

gara ghaze, e onganarazibar min iti. Ezi guizbangira, e gumazamizir aviribar akurvazima, me Godin Duamin amodoghin, bizir aghuir aviriba bar izifa. Marazi en gara ghaze, e biziba puvatizi moghin pura iti. Ezi guizbangira, e Godin Duamin amodoghin, e biziba bar avirasemegha iti.

¹¹ Ia, Korinin itir Kraisin adarasi, e azenara bighvira ia mikimasa. E guizbangira uan naviba kuighava da isa ia ganidi. ¹² E uan naviba dukuazir puvati. Puvati, e ia bagha bar ifonge. Ezi ia uari uan navibar kumi. Ezi navir vamiran itir arazir kam, en tongin itir puvati. ¹³ Ki datirighin mati Afeziam uan boribav gei moghin, ki ia migei. Ia arazir e amibar min, ia uaghan uan naviba kuighiva da isi e daningam.

E Godin Dipenimin min iti

¹⁴ Kraisin adarazir azenan itir gumazamiziba, men araziba bar ighara. Kamaghin amizi, ia me ko porogh egh me ko ingangaribar amuan marki. Ki ian azai, Godin arazir aghuim ko arazir kuram ti manmaghin uaning ko porogh uaning ko ingaram? Eghti angazangarim ko mitatem manmagh uaning inigh ikiam? Bar puvatigham. ¹⁵ Krai ko Satan, aning ti navir vamiran iti, o? O, gumazir nighnizir gavgavim itim, ko gumazir nighnizir gavgavim puvatizim aning manmaghin nighnizir vamira ikiam? Bar puvati. ¹⁶ Manmagh su, e Godin Dipenim ko marvir guabar dipeniba isafuragham? God fomira kamagh migei, “Ki me ko iki, egh men tongin daruam. Eghti me nan gumazamizibar min ikiti, ki men Godin ikiam.” Kamaghin amizi, ia fo, e uari Godin zurara itimin dabirabir Dipenim.

¹⁷⁻¹⁸ Ezi Ekiam ua kamaghin migei, “Ia me ategh, egh mangi danganir igharazitamin iki. Egh ia bar deraghvira

uari bagh gan, ia ua bizir Godin damazimin zuezir puvatizitam uam an suighan marki. Ki uabi ia inigh, egh ian Afeziamin min ikiti, ia nan boribar min ikiam.’ Godin bar gavgavir ekiam itim kamaghin migei.”

7

¹ Nan namakar aghuiba, e Godin e bagha inabazir itir bizir kaba e da inigha gifa. Kamaghin, e nivafizim ko duam gami aning mizezir biziba, bar da batuegh, egh Godin damazimin bar zuegham. Egh e Godin atiating an apengan ikiam. Egh uari isi bar God danigh, egh Godin arazir zuezim zuraram an gin mangam.

Korinba navibagh irazima Pol bar akonge

² Ia uan naviba kuighiva, da isi e daning. E gumazitam arazir kuratamin a gamizir puvati. Egha e gumazitam pazava a gamizir puvati. Egha e gumazitam gifaragha puram an bizitam inizir puvati. ³ Ki akatam ia gasa migirigiar kam ia migeir puvati. Ia fo, ki fomira mikeme, e uan naviba bar ia ganiga egha bar ia gifueghivira ikiam. Egh e ovengam, o e angamra ikivira ikiam, arazir kam kamaghira ikiam. ⁴ Ki kamagh fogha egha bizitam modozir puvati. Ki bighvira ia mikimam, nan navim bar amiraghrizi, ki ia bagha bar akonge. Osimtiziba guizbangira e batifi, ezi da pura biziba. E ia ginighnisi, ezi bizir kam e gamizi, en naviba ia bagha bar akueghavira iti.

⁵ E ghua Masedonian itir dughiam, e avughsasa amuava avenge. Nguibar kamin osimtizir avirir maba zurara e isi. Gumaziba e ko akaba, e uari batogha uariv gei. Ezi atiatir nighnziba, en navir averiabar aven iti. ⁶ Gumazamizir osimtiziba men naviba abinigha itiba, God men girakirangin tuiva navir amirizim me ganidi. Egha a Taitus amadazima,

7:1: 2 Ko 6:17-18, 1 Jo 3:3

7:2: Ap 20:33, 2 Ko 12:17

7:3: 2 Ko 6:11-12

7:5: 2 Ko 2:13

7:6: 2 Ko 1:3-4, 2:13

a uam e bagha izezima, en navir averiaba bar dera. ⁷Taitus ua izezir arazir kamra, God e gamizi en naviba derazir puvati. Ia faragha Taitus gamizi an navim ian dera, egha a ian arazir kamın gun e geghani. Ian arazir kamın God uaghan en navibagh amizi da dera. Taitus kamaghın e miġia ghaze, ia nan ganasa bar ifonge, egha ararer kam ian navir averiabar iti. Egha ia na ko navir vamiran ikiasa bar puvira niġhnisi. Ezi kamaghın ki bar guizbangira bar akonge.

⁸ Ki fo akinafarir ki ia bagha osirizim ia gamizi, ian naviba oseme. Ezi ki uabi bizir kam miġhigħa a ġiġniġzir puvati. Ki guizbangira faragha bizir kam ġiġniġhigħa egha ian apangkufi, egha datirighın puvati. Akinafarir ki ia bagha osirizir kam ia gamizi, ia osemegħa aghumsiki. Ezi arazir kam bar dugħiar otevimram iti. ⁹ Ezi ki datirighın bar akonge. Ki fo, ia oseme, ezi ki bizir kam bagħa bar akongezir puvati. Ki fo, ian osımtizim ko aghumsızim ia gamizi, ia uan navibagh ira, ezi ki bizir kam bagħa bar akonge. Ki fo, God uabi ia gamizi, ian naviba osemegħa aghumsiki. Ezi en miġirigħiar kataba bar ian navibagh asighasighizir puvati. ¹⁰ E fo, Godın otivir osımtiziba ko aghumsızir araziba, da gumazamizibagh amima, me uan navibagh iragħrasi. Arazir kamın God uam en akura. Kamaghın, e arazir kam bagħ uan navibagh isın niġhnizir aviribara amuan markiam. Ezi nguazir kamın osımtiziba ko aghumsızir araziba, da gumazamizibagh amima ovevem otifi. ¹¹ Ia kamaghın deragh niġhniġh. God ia ġanıġizir osımtizir kam, bizir bar aghuir iġharagħa ġariba dar ia ġami. Bizir kamın God ia gamizi, ia uari uari bagħa uan osımtizim deravira biġhvira miġimasa ia ifonge. Ezi God ian naviba fezi, ia gumazir arazir kuram

gamizimin atari. Ezi a ia gamizi, ia an atiatingi. Ia datirighin mighigha e ginighnigha, egha gumazir arazir kuram gamizimin arazim akirasa pamten ingari. Arazir ia migirigiar kam akirasava amiba, kamaghin akagha ghaze, ia Godin damazimin osimtizitam itir puvati.

¹² Ki akinafarir kam ia bagha an osira, egha arazir kuram gamizir gumazim ginighnigha an osirizir puvati. Egha gumazir igharazir pazava a gamim, ki uaghan a ginighnighizir puvati. Bar puvati. Ki kamaghin ifonge, ian arazir aghuim azenim girighiti, ia Godin damazimin deragh fogh suam, ia bar na gifonge. Bizir kam bagha ki akinafarir kam osiri.

¹³ Ezi datirighin ian arazir kam e gamizi, en navir averiaba amiraghavira iti. En naviba amirazima, e bar akonge. Ia Taitusin akuragha an osimtiziba givazi, an navim amira. Ezi bizir kamin e guizbangira bar akonge.

¹⁴ Ki faragha ian arazir aghuibar gun Taitusin migia egha ian ziaba fe. Egha uan migirigiar kamin aghumsizim inizir pu. Puvati. Akar e ian arazir aghuibar gun mikemeziba, da guizbangira. Kamaghin datirighin Taitus fos, e ian ziaba fer migirigiaba, da bar guizbangira. ¹⁵ Taitus ia bagha izezir dughiamin, ia atiatia nigha, egha a inigha, bar an migirigiabar mirara ghue. A ian arazir kam ginighnighavira ikia egha bar ian apangkuvigha egha navim ia bagha ikiavira iti. ¹⁶ Ki datirighin bar fogha ghaze, ia arazir aghuibara damuam. Kamaghin ki bar akonge.

Korinba, Judian itir Kraisin adarazir akurvaghsi
dagiabar arigh

8

(Sapta 8-9)

Kraisin adarazi, Judian itir *Kraisin* adarazi bagha dagiaba arisi

¹ Nan adarasi, e kamaghin ia mikimasa, God Masedonian Provinsin itir siosba bar men apanguvigha men akurvasi. ² Osimtizir ekiam me batozi, dughiar kamin me biziba bar puvati. Ezi God me gamizi, me bar akuegha, egha *Kraisin* adarazigh nighnigha, egha men akurvaghasa dagiar bar aviriba arizi, da bar izifa. ³ Ki deravira kamaghin ia mikimasa, me uari uan ifongiamin gin ghua dagiar kaba aningi. Bizir me daningamin itiba, me da aniga, egha dagh isin bar aviriba aningi. ⁴ Me pamten e gaghora e migia ghaze, e men amamangatighi, me Godin apanguvir arazim inigh, siosin igharaziba ko ingar, egh Judian itir Godin gumazamizibar akurvagham. ⁵ E kamaghin nighnisi, me dagiataba aningam. Ezi men arazir aghuim, en nighnizi moghin, bar a gafira. Me uari isa God bar a ganiga, egha God ifongezir arazimin gin ghua egha uaghan uari isa bar e ganingi.

⁶ Taitus faragha Godin apanguvir arazimin gin ghua ingangarir aghuir kam ian tongin a gami. Kamaghin amizi, e anemadi, eghti a uamategh mangi, uan ingangarir nam bar anegivagham. ⁷ Bizir ia amiba bar, da guizbangira bar dera. Ia nighnizir gavgavim Godin ikia, egha deraviram an gun migei. Egha ia fofozir ekiam ikia, egha Godin ingangarim damuasa bar moghira ifonge. Egha ia uaghan e bagha bar ifonge. Kamaghira, datirighin ia apanguvir arazimin gin mangiva a gisin arazir bar aghuir kam isafuragh ingangarir kam damu.

⁸ Ia nan akar kamin girara mangasa ki akar gavgavim ia ganidir puvati. Puvati, ki kamaghin nighnigha ia migei, gumazamizir igharaziba ingangarir kam damuasa naviba

me dikafi. Eghti ia damuamin arazir manatamin, ki dar ganiva da tuisigh deragh dagh fogham, ia igharaz darazigh ifongezir arazim a guizbangrama otifi, o puvati? ⁹ Ia fo, en Ekiam Kraiss Iesus, en apangkuvir arazim bar ekefe. A Godin Nguibamin bizir aghuir bar aviriba ikia, egha ia bangin nguazir kamin izegha onganarazimin min iti. A ian akuraghti, ia bizir aviriba iniassa, ezi kamaghin a biziba puvatizir gumazimin min oto.

¹⁰ Ki datirighin ia dagiaba arizir ingangarir kamin uan nighnizim ia daningasa. Ia azenir givazimin ingangarir kam ia a gamizi a dikafi. Egha ia ingangarir kam damuasa bar ifonge. ¹¹ Egh ia datirighin ingangarir amir kam, ia gavgavigh anegifagh! Ia faragha ingangarir kam damuamin ifongiam iti moghin, ia zuamira a damigh anegifagh. Ia itir bizibar amodoghin, ia ingar mangi otogh. ¹² Gumazim bizibar aningsi bar ifueghti, God da inisiva bar akuegham. God bizir gumaziba vaghvagha ikiava anidibagh nighnigha, egha bizir me anidiba isi. A gumazir biziba puvatizibagh nighnigha egha men araziba tuisizir puvati.

¹³⁻¹⁴ Ki ia osimtizir ekiam aterti, igharaz darasi deravira ikiasa, ki migeir pu. Puvati. Ki e arazir magh garibara e vaghvagh uarir amuasa, ki ifonge. Ia datirighin dughiar kamin bizir aviriba iti, egha ia biziba otevezir gumazimizibar akuragh. Eghti gin ia bizibar oteveghti, me bizir avirir me itibar ian akurvaghham. Kamaghin, ia bar arazir vabara amu, egh ia deravira ikiam. ¹⁵ Mati Godin Akinafarim mikeme, “Dagher avirir gumaziba iniziba, da me isir dibobonim gafirazir puvati. Ezi dagher muziarir gumaziba iniziba, men dagheba otevir puvati.”

Pol gumaziba amangizima me Korinin ghue

¹⁶ God Taitusin navim fezima, an e ko nighnizir vamirama ami, egha uaghan ian akurvaghasa bar akonge. Kamaghin e God minabi. ¹⁷ E ua ia bagh mangasava an azangsis, ezi a mangasa bar ifonge. Egha a uaghan ingangarir kam damuasa bar ifonge. Kamaghin amizi, a uabi ifuegha, egha ia bagha ghu. ¹⁸ Ezi e uaghan Kraisin adarazir mav amadima, a Taitus ko mar zui. Egha gumazir kam siosba bar dar akar aghuim akura, egha iziam iti. ¹⁹ Ezi bizir kamra puvati. Siosba, en gin daru egh apangkuvim itir ingangarir kam damuasa, anemisevegha ghaze, an en akuragh dagiabar arigham. E kamagh sua, e ingangarir kam in e Ekiamin ziam fam, eghti uaghan gumazamiziba fogham, en naviba ingangarir kam damuasa dikavima e a gami. Bizir kamning bagha, e ingangarir kam gami. ²⁰ E bizir ekar gumazamiziba aningizir e garim, gumazitam a bagh akar kuratam e gasan e aghua. Kamaghin amizi, e Kraisin adarazir kav inizi an e ko izi. ²¹ E arazir aghuibara damuasa. Egh e arazir aghuir kam Godin damazimra a damuan aghua. Puvati, e gumazamizibar damaziba uaghan, dar amuam.

²² Ezi e Kraisin adarazir gumazir igharazir mam uaghan anemadazima, an aning ko zui. E dughiar aviribar ingangarir guar aviriba a ganiga an garima, a gavgavigha deragha dagh ami. A bar fo, ia bar arazir aghuibara damuam. Kamaghin datirighin a ingangarir kam damuasa bar ifonge.* ²³ Ia Taitus gifogha gifa, a nan roroam ko na ko ingarir gumazim, egha a ian akurvasi. Ezi en aveghbuar kamning, ia kamaghin aning gifo, aning siosbaringan-

8:21: Snd 3:4, Ro 12:17, Fl 4:8, 1 Pi 2:12 * 8:22: (8:22) E aveghbuar, Taitus ko Korinin mangasava amir kamningin ziamning, e deragha aning gifozir puvati. Pol ves 18 ko 20in mavin gun mikeme. Egha igharazitav Pol ves 22in an gun mikeme.

garir gumazimningin ikia, aningın ingangarimın aning Kraisin ziam fe. ²⁴ Eghti ia arazir bar aghuibar gumazir kabar amu. Eghti ian arazir kam siosbar gumamazizibar akaghti, me fogh suam, ia guizbangira igharaz darazigh ifonge. Egh me fogham, e faragha me miġia e ian ziam fe, ezi akar kam, a guizbangira, e pura miġeir puvati.

9

*Korinba dagi*aba Godin gumamazizibar akurvaghsi dar aningam

¹ Ia dagiar e Godin gumamazizir Judian itibar akuraghasa arighizibagh fogha gifa. Kamaghin amizi, ki akar ruaritam bizir kam bagh an osiran kogham. ² Ki fogha gifa, ia igharaz darazir akurvaghasa ian naviba dikavigha gifa. Ezi ki zurazurara ian ziaba Masedonian gumamazizibar damazibar da fe. Ki kamagh me miġei, “Azenir ġivazim Akaiaba ingangarir kam damuasa biziba akirigha gifa.” Egha me orazi ia dagiaba aningasa bar ifonge, ezi bizir kam Masedonian aviribar naviba fema me uaghan dagiabar aningasa. ³ Ezi nan migirigiar ki ian ziaba fer kaba, pura bizimin min otivan, ki kamaghin aghua. Ki kamaghin ifonge, ia dagiaba arighiva, egh ki mikemezi moghin, ia da me daningsivira ia gan iki. Ki bizir kam ġinighnigha, egha aveghbuar kaba amangizi, me ia bagha izi. ⁴ Ki guizbangira nighnzir gavgavim kamaghin iti, ia dagiabar aningasa da arigha mizuai iti. Nan nighnzim Masedonian gumazitaba na ko izi ganti, ia dagiaba arighan koghti, ki bizir kamin aghumsizim iningham. Eghti ia uaghan bar aghumsigham. ⁵ Kamaghin ki ghaze, ki gumazir kaba amadaghti me faragh izi ian ganam, egh ian akuragh dagiar ia daningasa akam akiriziba, da akirigh egh da amadaghti da mangam. Eghti

ki izamin dughiamin, gumaziba ian ganti, ia bar akuegh egh dagiar kabar aningam. Egh me kamaghin nighnighan kogham, e men dagiaba okimasa me gifari. Puvati.

⁶ Ia deragh bizir kam ginighnigh. Gumazim dagher bofera dikaragh, a bar bofera iniam. Eghti gumazim dagher aviribar karagh, a dagher bar aviriba iniam. ⁷ Kamagh amizi, ia bar vaghvagh deravira faragh nighnigh, egh bizir ia aningasa ifongezim faragha a gifogh. Gumazitam uan bizitam aningsi egh osiman maraghe, egh suam, me bizibara aningasa puvirama e gaghora e abiri. Gumazir bar akuegha uan ifongiamin gin ghua biziba anidim, God gumazir kam bar a gifonge. ⁸ God bizir aghuir guar aviriba ia daningamin gavgavim iti, eghti ia bizir aghuir bar aviriba ikiam. Kamaghin, ia zurazurara biziba bar izivagham. Eghti ia ingangarir aghuiba bar dar amusi, bizir bar aviriba ia bagh izivagh ikiam. ⁹ Godin Akinafarim arazir kam migia ghaze, “Gumazir bizir aviriba isa onganarazibagh anidim, a mati gumazim dagher oviziba oparasa pura tintinibar nguazim mikiri. Ezi an arazir aghuim zurazurara ikiavira iti.” ¹⁰ God dagher oviziba gumazibagh anidima me uan azenibar da opari. Egha dagher guar bar aviriba isa gumaziba bar me ganidima, me da api. Kamaghira God biziba uaghan ia daningti, ia bar izivagham. Kamaghira ia Godin gumazamizir igharaziba men akurvagham. Eghti ian arazir aghuiba otiv mangvira ikiam, mati gumazim dagher oviziba oparizi dar dagheba otiva ghuavira iti. ¹¹ God zurara bizir bar aviriba ia daningti, ia bizir aviriba igharaz darazi daningamin tuavim ikiam. Eghti en ingangarimin, ia me daningamin bizir kaba, me damighti, me God bar a minabagham.

9:6: Snd 11:24, 22:9, Ro 12:8, Ga 6:7-9

9:7: Lo 15:7, Snd 11:25, Ro 12:8

9:8: Snd 28:27, Fl 4:19

9:9: Sng 112:9

9:10: Ais 55:10, Hos 10:12, Mt 6:1

9:11: 2 Ko 1:11, 4:15

¹² Kamagh amizi, ingangarir ia amir kam Godin gumazamizibar akuraghti, me uam bizibar oteveghan kogham. Egh uaghan ingangarir kam gumazamizibar amighti, me God bar a minabagham. ¹³ Ingangarir ia amua men akurvazir kam, a ian arazir aghuim bar azenaram anakagham. Eghti me fogh suam, ia Kraisin akar aghuim guizin a inigha, deraghavira an akamin gin zui. Eghti me bizir avirir ia me ganingiziba, ko bizir ia gumazamizir igharazibagh aningiziba uaghan dar gan, egh Godin ziam fam. ¹⁴ Egh me kamaghin fogham, Godin apangkuvim guizbangira bar ia gizifa. Kamaghin, me bar ia gifuegh, egh God bar deravira ia damusi, me ia bagh Godin azangsigham. ¹⁵ Bizir aghuir God e ganingizim, a guizbangira bar ekefe, ezi e a mikimamin akabagh asa. E pura bizir ekar kam bagh God minabagham!

Gumazir maba akar kuramin Polin mikeme, egha Korinbagh amizi, me Polin oseme. Ezi Pol men nighniziba ua dar kiri.

10

(Sapta 10-13)

Pol gumazir an ingangarim abinasava amibar akaba ikarvasi

¹ Gumazir maba kamaghin akam na gasa na migia ghaze, Pol e ko ikia bar uabi abiragha iti. Egha a saghon ikia akar bar gavgaviba e ganidi. Ezi ki Pol, nan ifongiam kamakin, ia uari amiragha itir arazim, ko igharazibar asughasugha deragha me gamir arazir Kraisin amizim ginighnigh. Egh ki Kraisin arazir kabar gin ghua, egha akar ki migeiba ia deragh dagh nighnighasa

ki ian azangsisî.* ² Ki kamagh ia gaghora ia mikimasa, ia deravira ganigh fogh, ki izî ia ko ikiva uam akar bar gavgavitam ia mikiman maraghe. Ki, gumazir e miġia ghaze, e nguazimin bizibar ġin zuiba, ki akar gavgavim me mikimamin gavgavim iti. ³ Guizbangira e nguazir kamîn iti, eġha e nguazir kamîn itir gumazibar mîn misozir puvati. ⁴ Ezi inogovir bizir e suighiziba, da nguazimin inogovir biziba pu. Bar puvati. Bizir kaba, Godîn gavgavim dar iti. Eġhti e da suighiva apanibar divinir gavgavim abighrarigham. ⁵ Eġha e ifavarir akaba, ko niġhnizir guar aviriba dikabiri. Niġhnizir kaba, gumamaziziba Godîn fofozim iniasava amima, da men tuaviba apiri. Ezi e gumamazizibar niġhniziba ikiaghariki, mati me gumazir kuram isa kalabus gati. Eġh e men niġhnizibar amighti, men niġhniziba Kraisin akamîn ġirara mangasa. ⁶ Ezi e iarara mizuai. Ia en akaba bar dar ġin mangiti, e gumazir akaba batoziba, mizazim me daningam.

⁷ Ia bar deravira bizir azenan itir ia gariba tuisiġh. Eġh gumazitam uabira uabi mikim suam, a guizbangira Kraisin anav, eġh a bar deravira niġhniġh eġh kamaghin fogh, e uagħan an mirara Kraisin ananaba. ⁸ Ekiam ingangarir kam damuasa gavgavim e ganingi. Eġha, e ian niġhnizir gavgaviba fasa, a ifonge. Eġha e ian niġhnizir gavgavibagh asighasighan a bar aġhua. Kamagh amizi, ki

* 10:1: (10:1) Saptâ 10-13in itir miġirigiaba, ada 2 Korinin itir saptan iġharaziba, mong adar mirara ġhuzir puvati. Pol saptâ 9in miġia ghaze, a Korinbar araziba bagħa bar ifonge. Eġha ua saptâ 10in bar akar gavgavibar me gami. Bizir kamîn fofozir gumazir maba kamagh niġhnisi, Saptâ 10-13in akinafarir Pol duġhiar iġharazimin osirizimin aven iti. Ezi ġin mogħirama gumaziba virara aning isafura. 10:2: 1 Ko 4:21 10:4: 1 Ko 2:5, Ef 6:13-17, 1 Te 5:8, 1 Ti 1:18

10:5: 1 Ko 1:19, 3:19 10:6: 2 Ko 2:9 10:7: 1 Ko 3:23, 14:37, 2 Ko 5:12, 1 Jo 4:6 10:8: 2 Ko 12:6, 13:10

ingangarir e amir kam bagh bar akueghiva, egh uan ziaba tong ada fegh, egh akar mikemezir kamin aghumsighan kogham. ⁹ Ia kamaghin na ginighnigham ki aghua, ki gumazir akinafariba ia bagha da osira egha atiatim ia ganidim. ¹⁰ Gumazir maba guizbangira kamaghin na migei, Polin akinafariba akar gavgavir igharagha gariba dar iti. Ezi a uabi iza e ko migeir dughiaba, e an garima a gavgaviba puvati. Egha akam akurir arazim bar deragha a gifozir puvati. ¹¹ Gumazir migirigiar kabagh amiba, me bar deragh nighnigh egh kamaghin fogh, arazir e iza ia ko ikia amiba, da mati arazir e saghon ikia ia bagha Akinafarim osirizi moghin, da adar mirara ghu.

¹² E kamagh mikiman kogh, uari tuisigh suam, e gumazir uarira uan ziaba feba ko, e virara ghue. Egh e kamaghin mikiman kogham, en araziba men araziba ko magh ghu. Puvati, gumazir kaba uari uan araziba tuisisi. Egha gumazir mam uan arazim igharazitavin arazim koma a tuisisi. Gumazir kamaghin amiba, me fofozir aghuiba bar puvati. ¹³ Ezi e uari uari gisivagh pin mavanangan aghua, eghti en ziaba bar pin mar ikiam. Puvati, e ingangarir God e bagha inabazim damuasa, egh God e bagha abarazi moghin, e uan araziba tuisighasa. Ezi ingangarir God e ganingizir kamin ababanim, ia Korinba uaghan aven iti. ¹⁴ Ezi ingangarir God e ganingizir kamin ababanim, a uaghan ia avara. Kamaghin, dughiar e akam ia mikirim, e ababanir kamin ikiavkinizir puvati. Erara bar faraghavira Korinin iza akar aghuir kam ia bagha a inigha ize. ¹⁵ E uan ababanim gafirazir puvatigha, egha gumazir igharaziba amizir ingangarim ginighnigha, egha uan ziaba fer puvati. Bar puvati: E ingangarir God e

10:11: 2 Ko 7:14, 12:6, 13:2, 13:10

10:12: 2 Ko 3:1, 5:12

10:13: Ro 12:3

10:14: 1 Ko 3:5, 3:10, 4:15, 9:1

10:15: Ro 15:20

gangingzim guizbangrama a damuasa ifonge. Eghti ian nighnizir gavgaviba gavgavighti, en ingangarir kam ian tongin bar ekevegham. ¹⁶ Eghti e akar aghuim inigh ian girakirangin itir kantribar mangam. E nguibar gumaziba ingangarim gamigha givazibar mangan aghua. Egha e gumazir igharaziba amigha givazir ingangarim bagh pura uan ziaba fan aghua.† ¹⁷ Godin Akinafarim kamaghin miġei, “Gumazitam bar akueghsi, egh Ekiam bagh bar akongegh.” ¹⁸ E fo, gumazim bar akuegha uabira uan ziam fe, gumazir kam Godin damazimin ziaba puvati. Bar puvati. Eghti Ekiam gumazimin ziam fiti, gumazir kam guizbangira ziam iti.

11

Polin arazim Aposelin ifavaribar arazibar mirara ghuzir puvati

¹ Ia nan amamangatighti, ki onganizi moghin tong mikemeka. Ia nan amamangatigham, o? ² God gumazamiziba anarirama apengan ikiasava a ifonge. Ezi kamaghira, ki uaghan ia Kraistra gin mangasa, ki ifonge. Ki ia Kraisin adarazir mirara ikiasa ki ia misefe, mati ki amizir igiar bar zuezim a inigh, an par a ko poroghamim, mangi a daningam. ³ Ia kuruzim fomira Eva gifarazir eghaghanim ginighnigh. Ki kamaghin atiatingi, bizir Eva batozir kam uaghan ia batogham. Gumazir kuram ia gifaraghan maraghe, eghti ia ua Krai baghavira itir guizin arazim ategham. ⁴ Ki fo, gumazir maba ia bagha iza

† 10:16: (10:16) Pol, Korinin girakirangin itir kantribav gei. Kar, a ti Korinin aruem uaghiri naghin itir kantribagh nighnisi. A ti Rom ko Spen aningin miġei. 10:17: Ais 65:16, Jer 9:24, 1 Ko 1:31 10:18: Snd 27:2, Ro 2:29, 1 Ko 4:4-5 11:2: Hos 2:19-20, 1 Ko 4:15, Ga 4:17-18, Ef 5:26-27, Kl 1:28 11:3: Stt 3:1-5, 3:13, Jo 8:44, Hi 13:9, 2 Pi 3:17 11:4: Ga 1:7-9

Iesusin igharazimin akam ia mikiri. Kar Iesusin e akam ia mikinizim, puvati. Ezi arazir kamin ia duar igharagha garim ini. Kar ia faragha inizer Godin Duam puvati. Ia akar aghuir igharazim ini. Kar akar aghuir ia faragha inizim puvati. Ki fo, me ian tongin arazir kam gamizi, ia pura uari isava men migirigiabar gin mangasava ami.

⁵ Ia orakigh! Ki ghaze, ia gumazir “Aposelin ekiaba” ariziba, me na gafirazi ki men apengan itir pu. Bar puvati. ⁶ Guizbangira, ki akam akurir arazim mong deragha a gifozir puvati. Ezi nan fofozim otevezir puvati. Arazir e zurarama amibar, e uan fofozim gumazamiziba bar men akakasi, ia deravira dar gani.

⁷ Ia fo, ki Godin akar aghuim ia mikini, egha ingangarir kamin ivezitam inizer puvati. Arazir kamin, ki ia fasa, egha uabira uabi abiragha iti. Manmaghin ami, arazir ki amir kam, ki ti arazir kuram gami, o? Puvati. ⁸ Ki ian tongin ingangarim gamima, ezi siosin igharaziba nan akurazi, ki me da dagiaba ini. Arazir kamin mati, ki men biziba okemegha egha ian akura. ⁹ Dughiar ki ia ko itimin, ki dagiabar oteveghe, egha da bagha ian tavin azangsizir puvati. Puvati, Kraisin marazi Masedonian Provinsin ikeghe iza bizir ki oteveghe ifongeziba, me bar dar nan akura. Ki kamaghin nighnisi, ki osimtizim ia daningan aghua, egha nighnizir kam suiraghavira iti. ¹⁰ Ki fo, ki uan arazir kam bagha uan ziam fe. Ezi Kraisin guizin akam na ko itima, ezi ki guizin kamagh migia ghaze, Akaiian Provinsin nguibabar bar, dar gumazitam ki uan ziam fer arazir kam bagh, nan tuavim apirighan kogham. ¹¹ Ki tizim bagh kamaghin damuam? Ki ti ia gifongezir pu? Puvati, God bar fo, ki bar ia gifonge.

11:5: 1 Ko 15:10, 2 Ko 12:11, Ga 2:6

11:6: 1 Ko 1:17, 2:1, 2:13, 2 Ko 4:2,

10:10, Ef 3:4

11:7: 1 Ko 9:12, 9:18

11:9: 2 Ko 12:13, Fl 4:15-18, 1 Te 2:9

11:10: 1 Ko 9:15

¹² Gumazir maba uarira uan ziaba fasa tuaviba buri, egha gumazibar damazibar e ko magh otivasava ami. Ezi ki men tuavir kam apirasava ami. Ki kamaghira ingar manmaghira ikiam.

¹³ Gumazir kaba me aposelin ifavariba ko ingarir gumazir ifavariba. Me gumazibagh ifara uan araziba otavkiri, eghti gumazimiziba men gan suam, me guizbangira Kraisin aposelbar iti. ¹⁴ Eghti ia men arazir kurabar gan, egh digavir kuram damuan marki. E fo, Satan uabi uan arazim oteghavkinigha, egha angazangarimin enselin min oto. ¹⁵ Kamaghin amizi, Satanin ingangarir gumaziba uaghan uan araziba otevkigh, egh Godin arazir aghuimin ingangarir gumazibar miraram otogham, eghti e kamaghin ganigh digavir kuram damuan markiam. Me gin me amir arazir kurar kam baghivira ivezim guizbangiram a iniam.

Pol Aposelin ingangarim gamir dughiamin, an os-
imtizer bar aviriba ateri

¹⁶ Ki faragha mikemegha gifa, egha datirighin ua migei, ia nan migirigiar kam baragh egh kamaghin nighnighan marki, ki gumazir onanim. Egh ia gumazir onanimin na arisi, a uaghan dera. Egh ia nan amamangatightima, ki uan ziam tong a feka. ¹⁷ Ki Ekiamin ifongiamin gin ghua migirigiar kam gamir puvati. Ki gumazir onanimin min migia, uabi uan ziam fe. ¹⁸ Gumazir aviriba nguazimin bizibar gin ghua, egha uari uan ziaba fe. Eghti ki uaghan arazir kamın gin mangi, egh uan ziam fam.

¹⁹ Ia gumazir nighnizer aghuiba itiba, gumazir onaniba migirigiar onaniba ia daningasa, ia bar ifonge. ²⁰ Bar guizbangira, gumazitam ia gativaghti, ia mati kalabuziar

11:13: Ro 16:18, 2 Ko 2:17, Ga 1:7, Fl 3:2, 2 Pi 2:1, MAA 2:2

11:14: Ga 1:8

11:15: 2 Ko 3:9, Fl 3:19

11:16: 2 Ko 12:6

gumazibar min ikiam, o a ian biziba bar da givagham, o a ia gifar ia isi uan gavgavimin apengan darigham, o a uabi uabi damigh egh gumazir ekiamin min ikiam, o a ian tav akar kurabar a damuva, mati a an guam apezegham, eghti gumazir arazir kabar ia gamiba, ia uari men amaman-gatighi, me uari ifongezi moghin ia damuam. ²¹ Iavzika, e arazir kabar ia damuamin gavgaviba puvati. Ki ia arazir kurar kaba aghuran bar aghumsiki.

Eghti gumazitam uan arazir an amiba bagh gavgavigh mikimam, eghti ki uaghan gavgavigh mikimam. Ki fo, ki datirighin gumazir onganimin min migei. ²² Me ti Hibrun gumaziba? Ki uaghan, ki Hibrun gumazir mam. Me ti Israelin gumaziba? Ki uaghan Israelin gumazir mam. Me ti Abrahamin adarasi? Ki uaghan Abrahamin adarazir mav. ²³ Me ti Kraisin ingangarir gumaziba? Ki datirighin gumazir bar onganimin min migei. Kraisin ingangarimin, ki bar me gafira. Nan ingangarir ki amizir kam, bar men ingangarim gafira. Dughiar aviribar gumaziba na isa kalabus gati, ezi osimtizir kabar ki gumazir kaba guizbangira bar me gafira. Dughiar bar aviriba me na fozorosi, ki dar dibobonim gifozir puvati. Dughiar aviribar ki atam ovia taghrasi. ²⁴ Ezi Judaba benim isa, 39 plan ifozorozibar na gami. Arazir kam, 5 plan dughiar na bato.* ²⁵ Dughiar 3 plan, me aghorim na misoke. Egha dughiar mam in me dagiaba na ginifi. Ezi dughiar 3 plan, ki kuribar aven itima

11:21: Fl 3:5 11:23: Ap 16:23, 1 Ko 15:10 11:24: Lo 25:3 * 11:24: (11:24) Lo 25:1-3, a kamaghin migei, Israelba gumazitam fofozim a daningsiva benim in a ifozorogh, egh me mengvira a ifozorogh mangi 40ra tugham. Ezi Judaba nighnisi, me ti paza mega ghua ababanim gafira. Kamaghin amizi, Judaba gumazim fofozim a daningsiva, egh mengvira a misogh a ifozorogh mangi 39ra tugham. 11:25: Ap 14:19, 16:22, 27:41

da ongarim ghiraghu. Ki dimagarim ko aruer vamiran ongarim gisin pura iti. ²⁶ Dughiar aviribar ki saghuiabar ghua, egha dipabar ovengasava ami, egha okimakiar gumazibar dafaribar atam ovei. Egha uan adarasi Judabar dafaribar atam ovia, egha uaghan Kantrin Igharazibar Gumazibar dafaribar atam ovei. Egha nguibar ekiabar aven atam ovei. Egha ruaribagh arua atam ovei. Egha ongarim gisin arua atam ovei. Egha ifavarir Kraisin adarazir dafaribar atam ovei. ²⁷ Ki osimtiziba itir ingangarir bar aviribagh ami. Ki dughiar aviribar dimagaribar ingara egha deraviram akuir puvati. Mitiriaba nan azi ki pura iti. Egha dipam bagha kuarim nan piri. Dughiar aviribar ki dagheba puvati. Ezi dughiar aviribar arugharuzim na isima, ki daghuamin korotiar mitiaba puvati. ²⁸ Ezi osimtizir avirir igharazir na batoziba, ki dav kiman aghua. Egha ki dughiabar bar, ki siosbar ganamin ingangarim atera a ginighnisi. Ezi bizir kam osimtizir ekiam na gati. ²⁹ Eghti Kraisin adarazir tav, gavgaviba puvatigham, eghti ki uaghan gavgaviba puvatigham. Eghti bizitam otogh Kraisin adarazir tav damighti, an arazir kuramin irigham, eghti ki arazir kam bagh guizbangira osemegh ataram.

³⁰ Tuaviba bar puvatighti, eghti ki uabira uan ziam fam, egh ki bizir otivigha nan gavgaviba puvatizir arazimin akaziba, ki dav kimam. Bizir kam bagh ki uan ziam fam. ³¹ God, a en Ekiam Iesusin God koma an Afeziam, a fo, ki ifari puvati. E an ziam zurazuraram a fam. ³² Ki Damaskusin nguibar ekiamin itima, Atrivim Aretas nan suiragh egh na kalabus darighasa, kamaghin a uan midorozir gumazibav kemezi, me nguibamin divazimin tiarakabar tuivigha na bagha gari. ³³ Ezi Kraisin adarazir

11:26: Ap 9:23, 13:50, 14:15, 20:3, 23:10-11 11:27: Ap 20:31, 1 Ko 4:11, 2 Ko 6:5 11:28: Ap 20:18-21, 20:31 11:29: 1 Ko 8:13, 9:22 11:30: 2 Ko 12:5, 12:9-10 11:31: 2 Ko 1:23

marazi, na isa akirar ekiam garugha, egha akiram isa, di-vazir torimin azenan nimira na ataghrazima, ki izaghirava egha azenan nguazimin otogha tu. Egha arazir kamin ki midorozir gumazibar dafarimin modogha arav ghu.

12

*God irebam*in min amir bizimin, akar aviribar Polin mikeme

¹ Ezi tuaviba ua puvati. Ki uabi uan ziam fam. Arazir kam guizbangrama en akuraghan kogham. Ezi marki, ki irebaba ko akar mogomer God nan akazibav kiman.

² Ki Kraisin adarazir mav gifozi, God fomira, 14 plan azenibar faragha, a inigha ghua namba 3 overiamin ghua-vanabogha Godin Nguibamin oto. Ki fozir puvati, a ti uan nivafizim sara ghu, o a uan nivafizim ategha duamin ghu. God uabira bizir kam gifo.* ³⁻⁴ Ki kamaghin fo, God gumazir kam inigha uan Nguibar Aghuarimin ghu. (A uan nivafizim ikiavira iti, o uan nivafizim ategha duamin iti, ki fozir puvati, God uabira fo.) Egha a Nguibar Aghuarir kamin ikia akar gumazibav kiman koghamiba barasi, ezi akar kaba akunamin anogorozim iti. ⁵ Ki gumazir kamin ziam fasa ifonge, egh ki uabira uan ziam fan kogham. Ki kamaghin mikim suam, ki gavgaviba puvati, egh ki bizir kam baghivirama uan ziam fam.

⁶ Ki guizbangin uan ziam fisi, ki gumazir onganimin min mikiman kogham. Ki guizin akamra akunam. Ki ghaze, gumazamiziba nan nighnizimra gin mangi egh ziar ekiam na daningan, ki aghua. Nan nighnizim kamakin: Me nan arazir ki amiba, ko akar ki kuribara gan, egh arazir kamin

* 12:2: (12:2) Akar kam "Kraisin adarazir mav," kar ti Pol uabi. Ves 7in gan. 12:5: 2 Ko 11:30 12:6: 2 Ko 10:8, 11:16

me nighnizir aghuim nan iki. Kamaghin, ki uabira uan ziam fan aghua.

Bizim dikonir atarimin min Polin mikarzim mitifi

⁷ God bizir bar aghuiba nan akakaki, egha kamaghin aghua, ki bizir kabagh nighnigh egh ki uan arazim bagh bar akuegham. Ezi a dikonir atarimin min garir bizir mam ataghizi a iza nan mikarzim mitiva na ko ikiavira iti. Bizir kam, a Satanin ingangarir gumazim, a na dikabiraghti ki bar akuegh egh uabira uan ziam fan koghasa, a ize.[†] ⁸ Ki dughiar 3 plan bizir kam batoghasa Ekiamin azangsigha a gakaghone. ⁹ Ezi a kamaghin na migei, “Nan apangkuvim ni baghavira iti, eghti ni bizitam oteveghan kogham. Guizbangira, nan gavgavim, gumazir gavgaviba puvatiziba, bar me gizefi.” Ekiam kamaghin mikemezi, ki datirighin gumazir gavgaviba puvatizimin min ikia bar akuegha iti, eghti Kraisin gavgavim na ko iki na avaragham. ¹⁰ Guizbangira, dughiar ki gavgaviba puvatizim, dughiar kamra ki gavgavir bar ekiam iti. Kamaghin amizi, Kraisin ziam bangin ki gavgaviba puvati, ezi gumaziba pazavira na gami, ezi osimtizir aviriba na batifi, ezi gumaziba arazir kurabar na gami, ezi gumaziba bar na gasighasighasava ami. Ezi ki arazir kabagh nighnigha nan navir averiam bar deravira uabin asugha iti.

*Pol Korin*in itir Kraisin adarazir nighnizir gavgavim damighti me gavgavighasa ifonge

12:7: Jop 2:6, Ese 28:24, Lu 13:16, Ga 4:13-14 † 12:7: (12:7) Pol ghaze, dikonir atarimin min garir bizim an mikarzim mitifi. Kar guizbangira dikonir atarim puvati. Kar ti osimtizitaba an mikarzim batozima, a bizir kam gisin akar isin zuim migei.

12:8: Mt 26:44 12:9: 2 Ko 11:30, Fl 4:11-13, 1 Pi 4:14 12:10: Ro 5:3, 2 Ko 7:4, 13:4

¹¹ Ki migeir migirigiar kam, a gumazir onganimin migirigiamin min ghu. Ezi ia uari na gamizi, ki migirigiar kam gami. Ia nan arazir aghuiba dar, gun mikemeghti, deragham. Ia kamaghin amizir puvati, ki uabi migei. Guizbangira ki pura bizim, egha ki ian “Aposelin Ekiaba” bar men apengan itir puvati. ¹² Ki ian tongin ikia egha bizir bar aviribagh ami, egha kamaghin uabi ian aka, ki guizin Aposel. Ki tugha gavgavigha osimtiziba ateri, egha mirakelin aviriba, ko digavir kuram gamir araziba, ko Godin gavgavim itir ingangariba, ian tongin dagh ami. Ezi bizir kaba kamaghin nan ian akazi ia fo, ki Godin ingangarim gami. ¹³ Ki siosin igharazibagh amir arazibara, ki uaghan dar ia gami. Bizir bar vamira, ki ian tongin a gamizir puvati, a kamakin: Ki dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim ia gatizir puvati. Kar ki pazava ami, o? Ki paza damighti, ia nan arazir kurar kam gin amadagh.

¹⁴ Ki datirighin namba 3in dughiamin ia bagh izasa. Ki izegh uam osimtizim ia daningan kogham. Ki ian biziba iniasa puvati, ki iarara iniasa. Ia fo, boriba uan ameboghfeziaba bagh dagheba buri dar pozim mikinan kogham. Puvati. Ameboghfeziaba uan boriba bagh dagheba buriva dar pozim mikinamin ingangarim iti. ¹⁵ Ki uan biziba isi ia daningasa bar akuegha iti. Egha ki ian duabar akurvaghisi, bar moghira uan ikirimirim aningasa bar akonge. Ki guizbangira bar ia gifonge, ezi bizir kam ti ia gamizi, ia mong na gifongezir puvati. ¹⁶ Ezi ia bar moghira nan arazibagh fogha ghaze, “Pol dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim e gatizir puvati.” Ezi marazi ghaze, “An e apezeperir migirigiabagh amua, e gifara egha en bizir aviriba pura dagh ekua da isi.”

12:11: 2 Ko 11:5

12:12: Ro 15:19

12:13: 2 Ko 11:9

12:14: 2 Ko 13:1

12:15: Fl 2:17

¹⁷ Ezi manmaghin ami? Gumazir ki ia bagh amadaziba, men tavin dafarimin, ki ti ia gifaragha egha ian biziba okeme, o? Puvati. ¹⁸ Ki Taitus nighnizim a ganingizi, ezi a ia bagha zui. Ezi ki en aveghbuar igharazir mam amadazima an an gin ghu. Taitus ti ia gifaragha ian biziba okeme, o? Bar puvati. Ga nighnizir vamira iti. Egha ga tuavir vamiran gin zui. ¹⁹ Ki ghaze, ia ti migirigiar kabar garava nighnigha ghaze, e uan arazibar ian damazibar dar kirasa, egha da osiri. Bar puvati. God guizbangira en garima, e Kraisin ingangarir gumazibar mirara migei. Nan adarasi, e amir biziba bar, da ian akurvaghasa, e dagh ami. ²⁰ Ki kamaghin nighnigha atiati, ki ia bagh izi ian ganti, ia gumazir ki ganasa ifongezir puvatizibar miraram otogham. Eghti ia uaghan nan ganti, ki gumazir ia ganasa ifongezir puvatizimin miraram otogham. Ki ua ian ganti, arazir guar avirir kaba ian tongin ikian, ki ati-atingi. Arazir kabanang, akaba uari batogha, egha naviba uarir ikuva, egha adarir migirigiabagh amua, egha uan biziba baghavira nighnigha, egha akar kurabar igharaz daraziv gia, egha girakirangin uariv gia, egha uan ziaba fava, egha ingangaribagh amima da pazaviram otifi. ²¹ Ki kamaghin atiati, ki magh mangam, eghti faragha otozir bizir kam, ikivira ikiam. Eghti God na damighti, ki ian damazibar aghumsizir bar dafam inigham. Ki kamaghin atiatingi, gumamazir arazir kurar me fomira amiziba, me datirighin dagh amuavira iti, eghti ki mangi men ganigh ua me bagh aziam. Me afiar araziba ko, pura tintinibar uari ko akuir araziba ko, aghumsizir puvatizir araziba, me da tegha navibagh irazir puvati.

13

Korinba uan nighnizir gavgavim deragh an gan

¹ Ki datirighin namba 3in dughiamin, ki ia bagh izasa. Godin Akinafarim kamagh migei, “Gumazir pumuning, o pumuning ko mikezim uaghara, gumazim amizir arazir kuramin ganigh a mikimti, kamaghin e osimtizar akiramin tuavim iti.” ² Ki namba 2in dughiamin izegha ia ko ikia, gumazir arazir kuraba faragha dagh amiziba, ko gumazir igharaziba sara, ki men arazir kuram ikarvaghamin arazim, ki me mikeme. Ki datirighin saghon ikia, egha ua kamaghin me mikimasa, ki ua ia bagh izegh, egh gumazir arazir kurabagh amiziba ateghti me pura mangighan kogham. ³ Ia kamaghin foghasa, Kraiss nan akamin aven, akam akuri, o puvati. Arazir kamin ki ia damighti, ia bar deraghvira fogham. Ia orakigh. Kraiss ian arazir kuraba akirsi amirvaghan kogham. Puvati. A guizbangira uan gavgavim ian akagh. ⁴ Guizbangira, fomira Iesus gavgaviba puvatizi, me a isa ter ighuvimin a gafu. Ezi datirighin Godin gavgavimin an angamra iti. E uaghan an puegha gavgaviba puvati. Egh Godin gavgavimin, e angamra a ko ikiam. Egh e gavgavir kam ian tongin anakaghti, ia an ganam.

⁵ Ia zurara uan nighniziba ko araziba tuisigh, egh uan nighnizir gavgavim gifogham, a gavgafi, o puvati. Ia bar deraghvira uari uan araziba tuisigh. Ia ti kamaghin fozir puvati, Kraiss Iesus ian navir averiabar iti? Egh a ia ko ikian koghti, e fo, ia guizin nighnizir gavgavim an itir puvati. ⁶ Ki kamagh ifonge, ia deravira e tuisigh kamaghin fogh, e guizbangira Kraissin ingangarim gami. ⁷ E ia bagha Godin ko migia ghaze, a ian akuraghti, ia arazir kuratam damuan

13:1: Lo 17:6, 19:15, Mt 18:16, 2 Ko 12:14, 1 Ti 5:19 13:4: Ro 6:4, Fl 2:7-8, 1 Pi 3:18 13:5: 1 Ko 9:27, 11:28, Ga 4:19

kogham. E kamaghin nighnizir puvati, ia kamaghin e ginighnigh suam, e Kraisin ingangarir gumazibar ikia egha migirigiar kabagh ami. Puvati. E fo, marazi e ginighnigha ghaze, e pura ifara ingangarir kam gami. Ezi pura bizim. En ifongiar ekiamra kara, ia arazir aghuibara amuasa, e ifonge. ⁸ Ia fo, e guizin akam dikabinamin bizitam damighan kogham. Puvati, e guizin akamin akurvaghasavira ingari. ⁹ Eghti ia gavgaviba ikiti, e gavgaviba puvatigham, egh e bizir kam bagh bar akongegham. Ezi e zurara ia bagha God ko migia ghaze, ia ua tugh, gavgavighvira ikiam. ¹⁰ Ekiam uan ingangarimin ganasava na misefe, egha ingangarir kam damuasa gavgavim na ganingi. A ghaze, ki ian nighnizir gavgaviba, gavgavim dar aning, egh ia gasighasighan kogham, kamaghin a gavgavir kam na ganingi. Ki kamaghin aghua, ki ia bagh iziva, egh gavgavir kam gisin, akar gavgavibar ia mikimiva ian arazir kurabar kiram. Kamaghin, ki saghon ikia, egha akinafarir kam ia bagha an osiri.

Pol migirigiar abuananaba, me ganidi

¹¹ Nan adarasi, ki datirighin uan akam agivasa. Ia uan araziba

akirigh, ua tuivigh gavgavighvira iki. Egh nan akam baragh. Egh ia bar moghira navir vamira ikiva egh navir amirizimin iki. Eghti Godin ia gifongegha, navir amirizim ia ganingizim, a bar moghira ia ko ikiam.

¹²⁻¹³ Eghti ia bar moghira vaghvagh uarira uan agharibar suigh, mati e Godin gumazamiziba ami moghin. Ezi Godin gumazamizir na ko itiba, uan akam isa, ia bagha anemaga ghaze, Afeziam ia ko iki. Ki ia bagha Godin azangsiha ghaze, Ekiam Kraisin Iesusin apangkuvim, ko

13:8: 1 Ko 13:6

13:10: 1 Ko 4:21, 2 Ko 2:3, 10:2, 10:8, 12:20-21, Ta 1:14

13:11: Ro 15:33

God ia gifongezir arazim, ko arazir Godin Duam ia gamima ia navir vamira itim, da bar moghira ian iki.*

* 13:12-13: (13:13) Inglisîn akam Buk Baibelîn maba ves 12 abigha an akuar pumuning gami. Egha mam miġia ghaze, ves 12, egha igharazim ves 13in a miġei. Egha ves 13in miġia ghaze, ves 14.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam
The New Testament in the Aruamu language of Madang Province,
Papua New Guinea, 2004 Edition
Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long
Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2021 from source files dated 29 Dec 2019

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea